

Briuselis, 2014 12 15
COM(2014) 733 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

ES dotacijų ir paskolų derinimo išorės bendradarbiavimo srityje platformos veikla nuo jos įsteigimo iki 2014 m. liepos mėn. pabaigos

1. ĮVADAS

„Pokyčių darbotvarkėje“ pabrėžiama, kad vienas svarbiausių ES išorės bendradarbiavimo prioritetų – remti integracinį augimą ir darbo vietų kūrimą. Atsižvelgiant į tai, svarbia priemone papildomiems ištekliais pritraukti ir ES pagalbos poveikiui didinti pripažįstamas dotacijų ir paskolų derinimas.

Remdamiesi 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1080/2011/ES dėl ES garantijos Europos investicijų banko (EIB) išorės paskoloms, Taryba ir Europos Parlamentas (EP) paprašė Komisijos išnagrinėti galimybes sukurti ES išorės bendradarbiavimo ir vystymosi platformą, siekiant optimizuoti dotacijų ir paskolų derinimo išorės veiksmų srityje mechanizmų veikimą, ir vėliau pateikti tai aptariančią ataskaitą.

Vėliau, 2012 m. spalio 26 d., Tarybai ir EP pateiktoje ataskaitoje Komisija pasiūlė sudaryti iš jos ekspertų grupę, kuri veiktų kaip naujoji ES dotacijų ir paskolų derinimo išorės bendradarbiavimo srityje platforma (angl. EUBEC). Platformos veikla oficialiai pradėta per 2012 m. gruodžio 14 d. įvykusį pirmąjį politinės grupės posėdį.

Šis dokumentas, kurį Komisija parengė laikydamasi įsipareigojimo pateikti EP ir Tarybai ataskaitą, yra pirmoji tokia ataskaita. Joje apžvelgiama platformos veikla nuo įsteigimo 2012 m. gruodžio 14 d. iki 2014 m. liepos mėn. pabaigos¹.

Komisija pirmininkavo platformos posėdžiams ir aktyviai politiniu bei techniniu lygmenimis bendradarbiavo su EIVT, valstybėmis narėmis, EP ir finansų įstaigomis. Kaip matyti iš šioje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų, Komisija pripažįsta papildomą bendradarbiavimo ir pasiektų rezultatų naudą.

Platformos paskirtis nėra pakeisti ar dubliuoti egzistuojančių sprendimų priėmimo struktūrų.

2. TIKSLAI

2012 m. spalio 26 d. Komisijos ataskaitoje Tarybai ir EP nurodytas bendras platformos tikslas ir veikimo sritis.

Platforma turėtų gerinti ES dotacijų ir paskolų derinimo išorės veiksmų srityje mechanizmų kokybę ir veiksmingumą, deramai atsižvelgdama į ES santykius su įvairiomis šalimis partnerėmis reglamentuojančios politikos, visų pirma vystymosi, kaimynystės ir plėtros, sistemas.

Platforma turėtų parengti gaires dėl pagrindinių principų, susijusių su dotacijų ir paskolų derinimo veikla, taikymo vienodinimo ir kartu sudaryti sąlygas diferencijuoti pagal sektorius ir regionus.

Daugiausia dėmesio platforma turėtų skirti tiems sektoriams, kuriuose finansinės priemonės galėtų būti taikomos naudingiausiai – tiek pačiuose geografiniuose regionuose, tiek tarp jų.

Platforma taip pat turėtų padėti didinti dotacijų ir paskolų derinimo su įvairiomis ES politikos sritimis nuoseklumą.

¹ Daugiau informacijos apie darbinis dokumentus ir ataskaitas galima rasti <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm>, nes platforma registruota kaip **Komisijos ekspertų grupė E02852**.

3. PLATFORMOS DARBO 2013–2014 M. APŽVALGA

Platformą sudaro politinė grupė ir techninės grupės.

Politinė grupė

Politinę grupę sudaro ES valstybių narių, EIVT, Komisijos ir EP atstovai (pastarieji dalyvauja kvietinių narių teisėmis). Kiti dalyviai gali būti kviečiami dalyvauti stebėtojų teisėmis.

Platformos veikla pradėta per pirmąjį (2012 m. gruodžio 14 d.) politinės grupės posėdį. Jo metu sutarta dėl 2013 m. darbo plano (pataisyto 2013 m. birželio ir gruodžio mėn.). Įvyko penki politinės grupės posėdžiai: 2012 m. gruodžio mėn., 2013 m. birželio ir gruodžio mėn. ir 2014 m. balandžio ir liepos mėn. Posėdžiuose aptartas techninių grupių darbas ir papildomi konkretūs klausimai, įskaitant Komisijos pateiktus pasiūlymus, pavyzdžiui, dėl ES dotacijų ir paskolų derinimo priemonių valdymo ateityje ir su šiomis priemonėmis susijusio ES nepriklausančių šalių finansų įstaigų vaidmens.

Dalyvauti politinės grupės posėdžiuose stebėtojų teisėmis buvo paragintos į techninį darbą įtrauktos finansų įstaigos. Komisija pirmininkauja posėdžiams ir, užtikrindama koordinavimą bei komunikaciją, atlieka sekretoriato funkcijas.

Techninės grupės

Technines grupes sudaro Komisijos, EIVT, finansų įtaigų ir kai kurių valstybių narių atstovai. Techniniame platformos darbe dalyvauja ir EP atstovai. Dalyviams dalijantis ir keičiantis patirtimi sukaupia labai svarbi ir abipusiškai naudinga patirtis.

Iki šiol sudarytos penkios konkrečiose srityse dirbančios techninės grupės ir surengti keli bendri jų posėdžiai. Šios grupės daugiausia dėmesio skyrė tokiems tikslams:

1 techninė grupė – galiojančių dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmų peržiūrai, 2 techninė grupė – dotacijų ir paskolų derinimo veiklos stiprinimui ir rezultatų vertinimo sistemai, 3 techninė grupė – procesų gerinimui, 4 techninė grupė – finansinių priemonių taikymo skatinimui, 5 techninė grupė – sutarčių sudarymui, stebėjimui ir ataskaitų teikimui.

Be šio techninio darbo, surengti keturi praktiniai seminarai: a) seminaras **atsižvelgimo į klimato kaitos aspektą** rengiant dotacijų ir paskolų derinimo priemones tema, b) seminaras **skolos tvarumo** tema, c) seminaras **dotacijų ir paskolų derinimo ir OPV** tema, d) apskritasis stalas su Europos eksporto kreditų agentūrų atstovais.

EP aktyviai dalyvavo tiek platformos politinės grupės, tiek techninių grupių diskusijose.

Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus dalyvavimas

Su pilietinės visuomenės organizacijų (PVO) atstovais surengti keturi posėdžiai: 2013 m. balandžio 30 d. ir liepos 24 d. organizuoti du pirmieji posėdžiai, 2013 m. lapkričio 26 d. Europos vystymosi dienų proga surengtas trečias PVO ir privačiojo sektoriaus investuotojams skirtas posėdis, kuriame kolektyviai apsvaistyta, kaip paskatinti privatųjį sektorių finansuoti dotacijų ir paskolų derinimą, o 2014 m. liepos 3 d. įvyko ketvirtas posėdis, kuriame dalyvavo PVO ir privačiojo sektoriaus atstovai.

4. TECHNINIŲ GRUPIŲ DARBAS

4.1. GALIOJANČIŲ DOTACIJŲ IR PASKOLŲ DERINIMO MECHANIZMŲ PERŽIŪRA

Pirmiausia techninės platformos grupės išsamiai peržiūrėjo galiojančias ES dotacijų ir paskolų derinimo priemones ir, apsiikeitusios geriausios praktikos pavyzdžiais, padarė tokias išvadas:

i) galiojančios ES dotacijų ir paskolų derinimo priemonės padeda vykdyti ES išorės politiką, nors reikia dar labiau supaprastinti, suvienodinti ir pagerinti operacijų rengimo; tikrinimo, vertinimo ir atrankos; stebėjimo ir ataskaitų dėl jų teikimo procedūras;

ii) pasiektas dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmų tikslas sutelkti daug viešųjų išteklių siekiant finansuoti ES išorės politikai remti skirtus investicinius projektus. Yra galimybių papildomai panaudoti finansines priemones (pavyzdžiui, rizikos kapitalą, garantijas, palūkanų subsidijas);

iii) reikalinga didesnė pažanga taikant priemonių ir projektų įgyvendinimo stebėjimo ir ataskaitų dėl jų teikimo sistemas;

iv) pagal dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmus finansuojami projektai yra susiję su įvairiais sektoriais ir gali būti skirtingo masto, todėl jiems teikiama skirtinga parama, atitinkanti jų poreikius. Toks lankstumas, be abejonės, prisideda prie projektų paketo tinkamumo bei kokybės ir suteikia Komisijai galimybę nustatyti veiklos prioritetus atsižvelgiant į konkrečią regiono politiką ir poreikius. Projektų paketas būtų dar tinkamesnis, jei ES delegacijos aktyviau dalyvautų rengiant projektus;

v) finansų įstaigos projektus kuria ir rengia laikydamosi patikimų procesų ir standartų, o projektų pasiūlymai vertinami pagal tarpusavio vertinimo mechanizmus ir Komisijos bei EIVT vidaus tikrinimo tvarką. Papildoma dotacijų nauda įrodoma projektų dokumentuose ir vertinama tikrinimo proceso metu, tačiau, kad būtų galima ją nustatyti, ji turėtų būti labiau patikslinama ir nagrinėjama paraiškų dėl dotacijų formose. Siekiant veiksmingesnio vertinimo, atrankos, stebėjimo ir ataskaitų teikimo, finansų įstaigos turėtų vienodinti finansinio svėro apskaičiavimą bei paraiškų dėl dotacijų formas ir gerinti teikiamos informacijos kokybę;

vi) vienas iš didžiausių dotacijų ir paskolų derinimo priemonių taikymo pasiekimų yra geresnis veiklos koordinavimas, keitimasis informacija ir bendradarbiavimas tarp pagalbos srityje veikiančių Europos subjektų ir – kiek mažesniu mastu konkrečiuose regionuose – su šioje srityje veikiančiais subjektais iš Europai nepriklausančių šalių. Tai pasiekta, įvairiems subjektams dalyvaujant ES dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmų valdymo oficialių įstaigų veikloje ir neoficialiai koordinuojant veiklą vietos ar būstinių lygmeniu arba pagal įvairius galiojančius susitarimus su ES ir Komisija memorandumus. Tačiau reikėtų pabrėžti, kad didžiąją iki šiol patvirtintų operacijų dalį atliko penki didžiausi Europos partneriai. Todėl reikėtų stengtis skatinti pagalbos srityje veikiančius ES subjektus aktyviau dalyvauti taikant priemones. Būtų galima siekti, kad aktyviau dalyvautų ir šioje srityje veikiantys subjektai iš Europai nepriklausančių šalių. Šį klausimą platforma aptarė išsamiau ir padarė išvadą, kad Europai nepriklausančių šalių finansų įstaigų, ypač regioninių bankų, dalyvavimą kaip pagrindinių finansų įstaigų turėtų apsvarstyti atitinkamos dotacijų ir paskolų derinimo programos valdyba, laikydamosi tikslinio metodo ir atsižvelgdama į konkrečią papildomą naudą tam tikram projektui ar regionui. Be to, kai, taikant konkrečias dotacijų ir paskolų derinimo priemones, Europai nepriklausančių šalių finansų įstaigos jau veikia kaip pagrindinės, tokios funkcijos joms turėtų būti paliktos, jei jos tenkina sąlygas dėl jų papildomos naudos. Veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas tarp Europai priklausančių ir nepriklausančių šalių finansų įstaigų tebėra itin svarbus, todėl pastarosios įstaigos turėtų būti kviečiamos dalyvauti atitinkamuose posėdžiuose stebėtojų teisėmis;

vii) paprastai nuo pat kiekvieno projekto pradžios šalys partnerės ar regionai partneriai dalyvauja techniniu lygmeniu, nes atsakomybė yra neatsiejama nuo paskolomis finansuojamos paramos. Šalys partnerės ar regionai partneriai turėtų būti visada atitinkamu lygmeniu įtraukiami į projekto kūrimo ir rengimo etapą (atliktos konsultacijos turėtų būti patvirtinamos dokumentais teikiant paraiškų dėl dotacijų formas). Siekiant kuo didesnio pagal dotacijų ir paskolų derinimo mechanizmus finansuojamų projektų poveikio vystymuisi, ES delegacijos ir finansų įstaigos turėtų vietos lygmeniu koordinuoti veiklą su šalimi partnere ar regionu partneriu. Toliau aptariami su kai kuriais iš minėtųjų klausimų susiję veiksmai, kurių techninės grupės ėmėsi vėliau.

4.2. DOTACIJŲ IR PASKOLŲ DERINIMO VEIKLOS VEIKSMINGUMO, SKAIDRUMO IR ATSKAITOMYBĖS STIPRINIMAS IR REZULTATŲ VERTINIMO SISTEMA, PROCESŲ GERINIMAS, SUTARČIŲ SUDARYMAS, STEBĖJIMAS IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

Peržiūrėjusios minėtas galiojančias dotacijų ir paskolų derinimo priemones ir remdamosi įgyta patirtimi, 2, 3 ir 5 techninės grupės pasidalijo techninį darbą, kuriuo siekiama trijų pagrindinių tikslų.

1. Geresnis techninis dotacijų ir paskolų derinimo projektų vertinimas

Darbo tikslas buvo pagerinti projektų vertinimo procesą, kiek įmanoma ir remiantis geriausios praktikos pavyzdžiais suvienodinant priemonių vertinimo kriterijus.

Atlikus techninį darbą, patobulinta ir suvienodinta **dotacijos dėl paraiškos forma**, kuri turi būti naudojama įvairių ES dotacijų ir paskolų derinimo priemonių atveju. Parengtos prie paraiškos formos pridedamos **išsamios gairės**, kurių tikslas – informuoti pareiškėjus ir jiems paaiškinti, kaip pildyti formą. Naujose gairėse visų pirma paaiškinama, kaip turėtų būti grindžiamas prašomos dotacijos papildomumas ir svertas, kaip šią informaciją pateikti sistemingiau ir kiekybiškiau ir kaip prireikus nurodyti kitus aspektus, tokius kaip finansinė projektų struktūra. Kaip ir kitų ES finansuojamų projektų atveju, aplinkosauginiai ir socialiniai aspektai lyginami su šios srities ES standartais. Remiantis praktinių seminarų su TVF kolegomis rezultatais, įtraukta aiški nuostata dėl skolos tvarumo. Įtrauktas ir su nauja rezultatų vertinimo sistema susijęs naujas skyrius dėl rodiklių (žr. toliau). Nuo 2014 m. pradžios naujoji paraiškos forma turi būti pildoma teikiant naujus projektų pasiūlymus dėl visų DEVCO valdomų priemonių. Remdamasi EUBEC darbo rezultatais, WBIF darbo grupė tęsia darbą, susijusį su atitinkamų veiklos procedūrų paprastinimu ir gerinimu.

2. Standartinės rezultatų vertinimo sistemos kūrimas

Techninio darbo tikslas buvo sukurti naują rezultatų vertinimo sistemą, kuri Komisijai ir finansų įstaigoms padėtų, atsižvelgiant į naujo Finansinio reglamento reikalavimus, Komisijos rezultatų sistemas ir ES išorės bendradarbiavimo politikos prioritetus bei tikslus, *ex ante* teikti informaciją apie numatomus pagal priemones finansuojamų projektų rezultatus, *ex post* įvertinti jų finansavimo veiklos baigtį ir taip pagerinti ataskaitas dėl priemonių taikymo pasiekimų.

Atlikus techninį darbą sutarta, kad sistemą sudarys **bendras rezultatų rodiklių, atitinkančių projektų rezultatus ir numatytą baigtį, rinkinys**. Rodikliai pasirinkti atsižvelgiant į įvairius veiksnus, pavyzdžiui, atitiktį priemonių tikslams ir prioritetams, ES išorės bendradarbiavimo politikos tikslams ir Finansiniam reglamentui, taip pat į šiuo metu finansų įstaigų taikomą praktiką, galimybę susumuoti rezultatus ir juos pranešti plačiajai visuomenei ir kt. Sistemoje apibrėžiamas kiekvienas sutartas rodiklis ir pareiškėjų prašoma kokybiškai apibūdinti numatomą siūlomo projekto poveikį. Nauja rezultatų sistema įtraukiama į naują paraiškos formą ir gaires (žr. pirmiau), o nuo 2014 m. pradžios – į naujus projektų pasiūlymus.

3. Sutarčių sudarymo, stebėjimo ir ataskaitų teikimo vienodinimas

Techniniame darbe dalyvavo Komisijos, EIVT tarnybos būstinėse, delegacijos ir finansų įstaigos. Pagrindinis techninės grupės darbo tikslas buvo suvienodinti ir paspartinti sutarčių dėl priemonių sudarymo procesą, parengiant atitinkamas išsamias gaires, padėsiančias įtraukti atitinkamą sutartinę informaciją į priemonių valdymo įstaigoms teikiamus projektų aprašus, ir taip supaprastinant sutarčių dėl projektų sudarymą. 5 techninė grupė daugiausia siekė išaiškinti ir patikslinti sutartines sąvokas bei procesus, kurie turi būti iš anksto įtraukiami į informacinį projekto aprašą, kad būtų galima gerai suprasti, kaip projektas bus įgyvendinamas, kaip judės lėšos ir kokia bus kiekvienos suinteresuotosios šalies atsakomybė. Todėl veiksmingumo dėlei atitinkama sutartinė informacija įtraukta į išsamias paraiškos formos pildymo gaires. Be to, remiantis patirtimi, kurią Komisija ir finansų įstaigos įgijo įgyvendindamos projektus, ir laikantis Finansiniu reglamentu finansinėms priemonėms nustatytos

teisinės sistemos reikalavimų, parengta ataskaitų rengimo ir stebėjimo rekomendacijų ir atrinkta geriausios praktikos šioje srityje pavyzdžių.

Komisija palankiai vertina platformos pastangas užtikrinti aiškos struktūros, skaidrios ir veiksmingos projektų atrankos procesą ir efektyvų sutarčių sudarymo procesą, taip pat į rezultatus orientuotas tinkamas stebėjimo ir ataskaitų rengimo procedūras, deramai pagrįstas atitinkamais atnaujintais teisiniais reikalavimais.

Komisija pripažįsta, kad platforma padarė nemenką pažangą, parengusi naujų suvienodintų priemonių, kurios turi būti naudojamos taikant visas dotacijų ir paskolų derinimo priemones, pavyzdžiui, patobulintą paraiškos formą ir prie jos pridedamas gaires.

4.3. TOLESNIS FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PLĖTOJIMAS

Pagrindinis šių priemonių plėtojimo veiksnys ir svarbus parametras, kuriuo remiantis išsivysčiusios ekonomikos šalys skiriama nuo mažiau išsivysčiusių, yra rinkos investicijos. Tokių investicijų pavyzdžiai – bankų paskolos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, viešųjų ir privačiųjų komunalinių paslaugų įmonių investicijos į energijos gamybą, tokie svarbūs infrastruktūros projektai kaip keliai ir geležinkeliai.

Platesnis konkrečių finansinių priemonių (pvz., garantijų, nuosavo kapitalo, vietos valiutos rizikos ir kitų rūšių rizikos pasidalijimo mechanizmų) naudojimas grindžiamas būtinybe kuo veiksmingiau panaudoti turimas negausias biudžeto lėšas ir išvada, kad dotacijos ne visada yra tinkamiausia priemonė šių rūšių ekonominei veiklai plėtoti ir kartais gali būti visai neveiksmingos.

Naudoti konkrečias finansines priemones galima rekomenduoti tuomet, kai dėl rinkos nepakankamumo jos dalyviai, tarp kurių gali būti vystymąsi finansuojančios įstaigos, nesuteikia reikiamo finansavimo (skiria nepakankamai sumų arba finansuoja netinkamomis sąlygomis) projektams, kurie šiaip yra finansiškai perspektyvūs.

Finansinės priemonės turi ne tik padėti spręsti rinkos nepakankamumo ar ne visai optimalaus investavimo problemas, bet ir duoti aiškiai apibrėžtos papildomos naudos, daryti poveikį ES biudžeto lėšoms ir būti parengtos taip, kad Komisijos interesai derėtų su jas taikančių partnerių interesais.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir praktine narių patirtimi, platforma atrinko keletą sektorių, kuriuose būtų galima dažniau naudoti minėtas finansines priemones, pvz., infrastruktūros, labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių, žemės ūkio ir socialiniame sektoriuose. Nors ES paramos rūšis ir lygis turi būti vertinami atsižvelgiant į kiekvieną atskirą projektą, platforma patvirtino tam tikrus pagrindinius principus dėl būtiniausių reikalavimų, didžiausio paramos dydžio ir Komisijos interesų derinimo su reikalavimus atitinkančios įgyvendinančiosios finansų įstaigos interesais mechanizmų.

Komisija palankiai vertina platformos pastangas skatinti plačiau naudoti finansines priemones. Kadangi šios finansinės priemonės yra gana sudėtingos, jas reikės rengti taip, kad jos tiksliai būtų pritaikytos prie veiklos atskirose šalyse partnerėse sąlygų.

Be to, finansinėms priemonėms Komisija taikys pagrindinį ES principą – neapibrėžtojo įsipareigojimo nebuvimo taisyklę, kuria užtikrinama, kad dėl finansinės priemonės ES priimtas finansinis įsipareigojimas jokių būdu negali viršyti dėl jos priimto atitinkamo biudžetinio įsipareigojimo sumos.

5. ES DOTACIJŲ IR PASKOLŲ DERINIMO PRIEMONIŲ VALDYMAS ATEITYJE

Tam, kad padidėtų dotacijų ir paskolų derinimo operacijų veiksmingumas siekiant jų politinių tikslų mažinti skurdą ir užtikrinti socialinį bei ekonominį vystymąsi, taip pat jų valdymo veiksmingumas, įskaitant sandorių išlaidų mažinimą, platforma sutarė sukurti keturias dotacijų ir paskolų derinimo programas, atitinkančias keturias finansines priemones (EPF, EKP, VBP ir PNPP). Kartu, tam, kad būtų galima įgyvendinti skirtingus strateginius regionų prioritetus, padidinti politinį poveikį, veiksmingai naudoti dotacijų ir paskolų derinimo operacijas politiniam dialogui ir parengti ataskaitas, siūloma nustatyti geografiškai apibrėžtas kiekvienos programos priemones.

Finansavimas daugiausia bus skiriamas iš įvairioms priemonėms nustatytų regioninių programų biudžeto, atsižvelgiant į programavimo dokumentuose nustatytus prioritetus bei tikslus ir palaikant dialogą su šalimis partnerėmis bei atitinkamomis regioninėmis organizacijomis. Kai svarbu ir tinka, finansavimas galėtų būti skiriamas ir iš nacionalinių ar regioninių programų², kuriomis remiamas atitinkamuose programavimo dokumentuose nustatytų prioritetų ir tikslų įgyvendinimas šiose šalyse ir regionuose, biudžeto. Jei skirti įnašus dotacijų ir paskolų derinimo operacijoms norės ES valstybės narės ar kiti paramos teikėjai, tai bus daroma iš tam numatyto (-ų) fondo (-ų). Kiekvieną dotacijų ir paskolų derinimo programą valdys viena bendra valdymo struktūra, administruosianti Komisijos lėšas ir ES valstybių narių ar kitų paramos teikėjų iš tam numatytų fondų skiriamus įnašus. Tokia programa bus taikoma visiems regionams, išskyrus Afriką. Remdamasi EUBEC darbo rezultatais, WBIF darbo grupė tęsia darbą, susijusį su atitinkamos valdymo struktūros paprastinimu ir gerinimu.

Sprendimų priėmimo struktūra bus dviejų lygmenų. Nuomonės dėl projektų pasiūlymų bus rengiamos valdybos lygmeniu. Tokios nuomonės bus rengiamos atlikus techninio lygmens vertinimą.

Komisijos pirmininkaujamas **valdybas**³ sudarys EIVT, balsavimo teises turinčių ES valstybių narių ir stebėtojų teisėmis dalyvaujančių finansų įstaigų atstovai. Valdybos atsakys už nuomonių dėl atskirų dotacijų ir paskolų derinimo operacijų rengimą, gairių teikimą šioje veikloje dalyvaujančioms institucijoms, projektų rengimo stebėjimą ir peržiūrėjimą, su projektais susijusių rezultatų nagrinėjimą, su patvirtintų projektų paketu susijusį stebėjimą, prireikus rėmimąsi konkrečia finansų įstaigų patirtimi ir darbo padalijimo užtikrinimą.

Projektų pasiūlymų **techninis vertinimas** bus atliekamas, pavyzdžiui, reguliariai rengiant Komisijos pirmininkaujamus techninius posėdžius (kuriuose prireikus dalyvaus atitinkamų GD atstovai), į kuriuos EIVT⁴ ir finansų įstaigų atstovai bus kviečiami aptarti rengiamų projektų ir vertinti valdyboms teiktinų projektų.

Platformos parengta projekto paraiškos forma jau patobulinta (ir labiau suvienodinta) ir padeda užtikrinti aiškios struktūros, skaidrios ir veiksmingos projektų atrankos procesą⁵.

Sekretoriatas padeda valdybai atlikti visas užduotis, padeda organizuoti komunikacinius renginius ir užtikrinti bendrąją komunikacijos strategijos įgyvendinimą, organizuoja pasiūlymų techninio lygmens vertinimą ir yra pagrindinis ryšių su visomis dotacijų ir paskolų derinimo programomis taikančiomis šalimis palaikymo organas. Sekretoriato struktūra ir veikla turės būti priderintos prie naujos bendros struktūros ir sprendimų priėmimo proceso; Komisija užtikrins sekretoriato paslaugas, susijusias su kiekviena ES dotacijų ir paskolų derinimo programa ir atitinkamomis priemonėmis, ir galbūt apsvaistys galimybę pavesti konkrečias užduotis rangovams.

² Taip pat (mažesniu mastu) iš teminių programų biudžeto.

³ WBIF valdyba vadinama iniciatyviniu komitetu (jo veikloje EIVT atstovai nedalyvauja).

⁴ Atliekant WBIF projektų pasiūlymų techninį vertinimą EIVT atstovai nedalyvauja.

⁵ WBIF atveju atsižvelgta į tai, kad pagrindiniai pareiškėjai yra šalys gavėjos.

Siūlomos **sprendimų priėmimo proceso** peržiūros tikslas – racionalizuoti ir supaprastinti šį procesą, padidinti jo veiksmingumą ir laikytis Finansiniu reglamentu nustatytų naujų reikalavimų, kai projektai įgyvendinami netiesioginio valdymo būdu. Sprendimų priėmimo proceso peržiūra apima: i) koordinavimo ankstyvu etapu pagerinimą, taip užtikrinant, kad išteklių pirmiausia būtų skiriami nustatytiems prioritetams įgyvendinti, ii) techninio vertinimo išplėtimą ir patobulinimą, siekiant dar labiau pagerinti kokybę ir palengvinti keitimąsi patirtimi, prireikus remiantis konkrečia finansų įstaigų patirtimi, iii) didesnio lankstumo užtikrinimą ir geresnį techniniam vertinimui skirtą laiko derinimą su santykinio kiekvieno pasiūlymo sudėtingumu ir iv) bendrų proceso etapų skaičiaus sumažinimą. Kai tik pasiūlymas bus įvertintas kaip techniškai parengtas, pagrindinė finansų įstaiga⁶ galės pateikti galutinę patikslintą paraiškos formą sekretariatui, kad šis ją pateiktų valdybai.

DEVCO valdomų dotacijų ir paskolų derinimo programų atveju **Komisijos, EIVT ir valstybių narių** atstovai palaikys (EIVT ir Komisijos bendrai vadovaujamą) dialogą dėl strateginių krypčių ir bendrųjų gairių **su šalimis gavėjomis ir atitinkamomis regioninėmis organizacijomis**. Dialogas galės vykti arba jau veikiančiuose regioniniuose ar vietiniuose politikos koordinavimo forumuose, arba, jei nėra nustatyta tokių tinkamų forumų, tam numatytuose strateginiuose posėdžiuose, vadovaujantis atsakomybės už vystomąjį bendradarbiavimą principu. WBIF atveju jau vykstančios strateginio lygmens diskusijos, kuriose dalyvauja šalys gavėjos, turi būti sustiprintos ir skatinama kiekvienai šaliai paramą teikti viename sektoriuje.

Šiuo metu **pilietinės visuomenės dalyvavimą** projektuose finansų įstaigos valdo projektų tvirtinimo ir valdymo procesų metu, užtikrindamos, kad projektų vykdytojai surengtų reikiamas viešas konsultacijas, arba tiesiogiai. Delegacijos ar geografiniai padaliniai turėtų bendradarbiauti su vietos pilietinės visuomenės atstovais, laikydamiesi bendros kitoms įgyvendinimo sąlygoms būdingos praktikos. Be to, Komisija toliau stengsis gerinti pilietinės visuomenės organizacijų, įskaitant regionines, galimybes gauti informacijos apie priemones. Briuselyje reguliariai rengiami posėdžiai su pilietinės visuomenės organizacijomis dotacijų ir paskolų derinimo tema.

6. IŠVADŲ IR REKOMENDACIJŲ APŽVALGA

1. Remiantis ligšioline patirtimi, galiojančios ES dotacijų ir paskolų derinimo priemonės padeda vykdyti ES išorės politiką.
2. Atlikus techninį darbą patobulinta ir suvienodinta dotacijos dėl paraiškos forma, kuri turi būti naudojama įvairių ES dotacijų ir paskolų derinimo priemonių atveju. Parengtos prie paraiškos formos pridedamos išsamios gairės, kurių tikslas – informuoti pareiškėjus ir jiems paaiškinti, kaip pildyti formą. Įtraukta aiški nuostata dėl skolos tvarumo ir bus imtasi veiksmų dėl šiuo metu atliekamos TVF sistemos peržiūros.
3. Sukurta ir į naują paraiškos formą ir gaires įtraukta nauja rezultatų sistema (žr. pirmiau).

Komisija palankiai vertina platformos pastangas užtikrinti aiškos struktūros, skaidrios ir veiksmingos projektų atrankos procesą ir efektyvų sutarčių sudarymo procesą, taip pat į rezultatus orientuotas tinkamas stebėjimo ir ataskaitų rengimo procedūras, deramai pagrįstas atitinkamais atnaujintais teisiniais reikalavimais ir suderintas su ES išorės bendradarbiavimo politikos prioritetais bei tikslais.

Atsižvelgdama į tai, Komisija pripažįsta, kad platforma padarė nemenką pažangą, parengusi naujų suvienodintų priemonių, kurios turi būti naudojamos taikant visas galiojančias dotacijų ir paskolų derinimo priemones, pavyzdžiui, patobulintą paraiškos formą ir prie jos pridedamas gaires.

⁶ Tik DEVCO valdomų priemonių atveju.

4. Nustatytos pagrindinės sritys, kuriose būtų galima dažniau naudoti konkrečias finansines priemones. Šiose pagal tinkamumą praktiniu požiūriu atrinktose srityse turėtų būti vykdomi būsimi su dotacijų ir paskolų derinimo priemonėmis susiję veiksmai:

- garantijų, nuosavo kapitalo ir kitų rūšių rizikos pasidalijimo priemonės, skirtos infrastruktūros projektams ir labai mažoms, mažosioms bei vidutinėms įmonėms;
- nauji sektoriai: garantijos ir rizikos pasidalijimo mechanizmai, skirti žemės ūkio, socialiniam ir kitiems sektoriams.

Komisija pritaria platformos rekomendacijoms dėl ES dotacijų ir paskolų derinimo programų: dažniau naudoti konkrečias finansines priemones, ypač infrastruktūros, labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių, žemės ūkio ir socialiniame sektoriuose, deramai atsižvelgiant į veiklos šalyse partnerėse sąlygas ir neapibrėžtojo įsipareigojimo nebuvimo taisyklę. Glaudžiai bendradarbiaudama su vystymąsi finansuojančiais partneriais, ji pasiūlys taikyti rinkoje naujoviškas finansines priemones, darančias didelį poveikį vystymuisi.

5. Platforma padarė išvadą, kad turėtų būti sukurtos keturios dotacijų ir paskolų derinimo sistemos, atitinkančios keturias finansines priemones (EPF, EKP, VBP ir PNPP). Veiklos išvadas dėl projektų priims atitinkamos keturios valdybos (EPF valdyba, EKP valdyba, VBP valdyba ir WBIF iniciatyvinis komitetas). Sprendimų priėmimo proceso peržiūros tikslas bus racionalizuoti ir supaprastinti šį procesą, padidinti jo veiksmingumą ir laikytis Finansiniu reglamentu nustatytų naujų reikalavimų.

Komisija pritaria, kad reikia dar labiau racionalizuoti dotacijų ir paskolų derinimo priemones ir jas sujungti į keturias programas, kad padidėtų dotacijų ir paskolų derinimo operacijų veiksmingumas siekiant jų politinių tikslų ir sumažėtų išlaidų.

Glaudžiai koordinuodama veiklą su EIVT ir ES valstybėmis narėmis, Komisija sieks, kad būtų veiksmingai ir faktiškai laikomasi rekomendacijų dėl peržiūrėtos dotacijų ir paskolų derinimo priemonių valdymo struktūros.

6. Europai nepriklausančių šalių finansų įstaigų, ypač regioninių bankų, dalyvavimą kaip pagrindinių finansų įstaigų turėtų apsvastyti atitinkamos dotacijų ir paskolų derinimo programos valdyba, laikydamosi tikslinio metodo ir atsižvelgdama į konkrečią papildomą naudą tam tikram projektui ar regionui. Be to, kai, taikant konkrečias dotacijų ir paskolų derinimo priemones, Europai nepriklausančių šalių finansų įstaigos jau veikia kaip pagrindinės, tokios funkcijos joms turėtų būti paliktos, jei jos tenkina sąlygas dėl jų papildomos naudos. Veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas tarp Europai priklausančių ir nepriklausančių šalių finansų įstaigų tebėra itin svarbus, todėl pastarosios įstaigos turėtų būti kviečiamos dalyvauti atitinkamuose posėdžiuose stebėtojų teisėmis.

7. Prie akivaizdžiai sėkmingo ligšiolinio platformos darbo iš esmės prisidėjo aktyvus ES valstybių narių, EP, EIVT ir Komisijos tarnybų atstovų, taip pat įvairių Europai priklausančių ir nepriklausančių šalių viešųjų finansų įstaigų daugiašalis ir dvišalis dalyvavimas. Prie sėkmės prisidėjo ir keitimasis patirtimi su pilietinės visuomenės organizacijomis bei kitų dalyvių įtraukimas į veiklą.

Komisijos nuomone, ES platforma aiškiai įrodė, kad yra naudinga, nes sutelkė įvairias suinteresuotąsias šalis, kad jos keistųsi patirtimi, susijusia su visais dotacijų ir paskolų derinimo išorės bendradarbiavimo srityje aspektais. Komisija rekomenduoja ES platformai toliau remtis šia patirtimi bei ligšioline sėkme ir tęsti darbą, susijusį su konkrečiais dotacijų ir paskolų derinimo išorės bendradarbiavimo srityje klausimais.

Galiausiai, remiantis Komisijos pateiktu ir politinės grupės patvirtintu darbo planu, nustatyti šie dar 2014 m. pradėti spęsti klausimai:

- privačiojo sektoriaus išteklių mobilizavimas;
- kovos su klimato kaita finansavimo geriausia praktika ir galimybės.